

**Leidschendam-
Voorburg**

Beeldvorming Monitor Duurzaamheid

23 mei 2024

Kyra Gremmen & Isabel van Esch (informatiemanagement, IISO)

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inleiding

Op 18 april 2023 werd het initiatiefvoorstel fractie ChristenUnie inzake monitor Duurzaamheid ingediend en aangenomen. Dit voorstel bevat een aantal uitgangspunten:

- De monitor duurzaamheid rapporteert over de voortgang en trends van de duurzaamheidsdoelen van het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2023-2026.
- De monitor wordt gezien als een groeimodel, waarin tussentijds ook indicatoren kunnen vervallen of extra indicatoren kunnen worden toegevoegd.
- De doelstellingen van het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid worden als basis gehanteerd voor de monitor.

De te ontwikkelen monitor wordt als proef in het voorjaar van 2024 van gedeeld met de raad in een beeldvormende sessie. Aan de hand daarvan kan worden afgewogen of het beoogde doel van de monitor: ondersteuning van het goede gesprek over duurzaamheid in de gemeente, wordt bereikt. Hierna kan de monitor verder worden ontwikkeld. Beoogd wordt om in 2025 de eerste uitgewerkte monitor ter bespreking aan de raad worden aangeboden, waarna elke twee jaar deze sessie kan worden herhaald.

Het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid is vastgesteld op 30 mei 2023. Daarna is de eerste fase van de ontwikkeling van de monitor gestart. In deze oplegger en de bijbehorende PowerPointpresentatie en het overzicht van de lange termijn doelstellingen (aparte bijlagen) wordt het voorgestelde ontwerp van de monitor gepresenteerd.

Niveau van monitoring

Monitoring kan op verschillende niveaus plaatsvinden, met verschillende doelstellingen. Het is belangrijk om steeds het niveau goed in de gaten te houden, en ervoor te zorgen dat de doelen die we met monitoring nastreven ook passen bij het juiste niveau waarop we monitoren. De ene vorm van monitoring sluit de andere vorm niet uit. Sterker nog, het zijn goede aanvullingen op elkaar.

Voor de ontwikkeling van de monitor duurzaamheid hebben we gekozen voor een beleids- of programmamonitor. In een beleids- of programmamonitor volgen we ontwikkelingen op (abstracte) doelen waar beleid of een programma indirect of deels invloed op heeft. Deze monitor stelt ons in staat om trends en ontwikkelingen te volgen en biedt antwoord op de vraag: Doen we de goede dingen?

Beleids- of programma monitor

Monitoring van ontwikkelingen op (abstracte) doelen waar beleid indirecte/ gedeeltelijke relatie mee heeft

Uitvoeringsmonitor

Monitoring van activiteiten en directe resultaten van afgebakend beleid, beleidsonderdeel, deelproject of pilot.

Managementrapportage

Rapport met output op dagelijks, wekelijks of maandelijks niveau

Monitor Duurzaamheid

In 2050 wil Nederland klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen dat de netto uitstoot van broeikasgas in 2050 nul is. Ook in Leidschendam-Voorburg willen we grote stappen zetten op het gebied van duurzaamheid, energie en milieu.

Als gemeente dragen we bij aan het beperken van de CO₂-uitstoot, behoud en bevorderen van biodiversiteit, een circulair gebruik van grondstoffen en we willen voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering zoals extreem weer, wateroverlast en hittestress (klimaatadaptatie).

De Monitor Duurzaamheid is bedoeld om de verschillende duurzaamheidsdoelen en hun voortgang beter inzichtelijk te maken, zodat inwoners, de raad en het college kunnen bespreken of we het juiste doen om goed voor onze planeet te zorgen, met als streven: klimaatneutraal in 2050.

Ondanks een heldere ambitie zijn de eindpunten van en op weg naar een klimaatneutraal Leidschendam-Voorburg toe niet altijd helder te definiëren. Tussen nu en 2050 kunnen zowel onvoorziene tegenvallers optreden als stimulerende innovatieve ontwikkelingen plaatsvinden. Om te monitoren of we op koers liggen richting een klimaat neutrale gemeente is het daarom zinvol om te kijken naar de voortgang van de verschillende doelstellingen. De Monitor Duurzaamheid is een monitor die inzicht biedt in hoe de gemeente zich op dit moment verhoudt ten opzichte van de doelstellingen, met een 2-jaarlijkse update om de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande periode in kaart te brengen. De monitor vindt zijn basis in de geformuleerde doelen van het uitvoeringsprogramma duurzaamheid. Het is binnen de huidige monitor mogelijk om indicatoren toe te voegen of te laten vervallen wanneer beleidsontwikkelingen hierom vragen.

Wat kunnen we met de Monitor Duurzaamheid? De monitor helpt op basis van 4 kernthema's een beeld te geven van de koers die de gemeente volgt in relatie tot de duurzaamheidsdoelen. Aan de hand van de uitkomsten van de monitor kunnen de raad, het college en de inwoners hierover samen in gesprek. Dit uitkomsten kunnen aanknopingspunten bieden voor een uitgebreidere beleidsevaluatie op specifieke beleidsdoelstellingen of concrete activiteiten. Dit vergt een overwogen keuze omdat er voor maximaal 2 onderwerpen ruimte is voor een beleidsevaluatie.

Hoe werkt de monitor? De resultaten van de monitor zijn onderverdeeld in vier hoofdthema's, met daaronder verschillende sub-thema's. Elk sub-thema wordt opgebouwd uit verschillende indicatoren. Deze indicatoren samen geven een beeld van hoe een sub-thema er momenteel voor staat. Aanvullend kan via de indicatoren een beeld gevormd worden van de voortgang per sub-thema over tijd. Hiervoor wordt een vergelijking gemaakt met de vorige periode en gekeken of er significant positief of negatief

verschil is. Hoe een (sub)thema scoort ten opzichte van voorgaande periode is te zien aan de kleur per (sub)thema. Zie voor toelichting het kleurenschema¹.

Aanvullende opmerkingen:

Voor sommige doelstellingen geldt dat deze zowel scherp afgebakend als meetbaar zijn via indicatoren. In deze gevallen zal ook beschreven worden hoe ver we nog afstaan van het behalen van de doelstelling, waarmee we kunnen inschatten of we op koers liggen. Voor verscheidene doelstellingen is dit (momenteel) niet mogelijk.

Het thema duurzaamheid kent een hoge mate van complexiteit. Belangrijk om te vermelden is dat externe factoren het bereiken van doelstellingen kunnen beïnvloeden, zowel positief, als negatief. Verder heeft een aantal beleidsactiviteiten invloed op meerdere doelstellingen. We hebben ervoor gekozen dit waar mogelijk te scheiden en onder één hoofdthema te plaatsen.

Tot slot, hoe nu verder? Graag ontvangen wij input van de raad om te bepalen welke (sub-)thema's prioriteit krijgen. In Q3 en Q4 van 2024 worden in samenwerking met o.a. de beleidsadviseurs de indicatoren vastgesteld en data verzameld. Naar verwachting wordt in het voorjaar van 2025 de monitor opgeleverd. Hierbij moet als kanttekening geplaatst worden dat dit afhankelijk zal zijn van de beschikbaarheid van de databronnen.

¹Legenda:

- Grijs: nog niet meetbaar
- Rood: Sterk negatief verschil t.o.v. vorige periode
- Geel: Geen significant verschil t.o.v. vorige periode
- Groen: Sterk positief verschil t.o.v. vorige periode

Bijlage 1 – Overzicht doelstellingen middellange en lange termijn

Onderdeel	Huidige situatie	2026	2030	2050
Energie	-RES 1.0 + LES -TVW -Gestart met 1 ^e transitiewijk	Wijkuitvoeringsplan De Heuvel-Amstelveen -Gereed en gestart met 4 ^e transitiewijk	Realisatie 49% minder CO ₂ -uitstoot t.o.v. 2010 -Circa 1500 woningen in transitiewijken aardgasvrij. -40% van geschikt dakoppervlak benut voor zonne-energie	- CO ₂ -neutraal (incl. opwek buiten gemeente) - 24% van elektriciteitsvraag opwekken in gemeente - Duurzame warmte: aardgasvrij -35% energiebesparing in bestaande woningen in 2050 t.o.v. 2015 - 100% van geschikt dakoppervlak benut voor zonne-energie
Klimaatadaptatie en vergroening	-Bij werkzaamheden aan riolering vergroening en/of maatregelen klimaatadaptatie -Uitvoeringsprogramma Natuur in de Stad	-21.000 m ² groendak -4.000 m ² onthard in de openbare ruimte via Operatie Steenbreek vanaf 2023	26.000 m ² groendak	-Duurzaam en robuust watersysteem -Alle wijken klimaatbestendig
Circulaire afvalverwerking	VANG-norm 100 kg restafval per inwoner op jaarbasis waarvan 75 kg recyclebaar	Nieuw afvalbeleid om VANG-norm beter te borgen		Volledig circulaire afvalverwerking
Luchtkwaliteit, duurzame mobiliteit en waterkwaliteit	-SLA -MRDH-menukaart -Verwijderen kroosdekken	In 2025 een reductie van 30% CO ₂ -uitstoot ten opzichte van 2015	-Minimaal 50% gezondheidswinst t.o.v. 2016 door reductie luchtvervuiling binnenlandse bronnen -In 2027 voldoen aan Europese Kaderrichtlijn Water	Emissieloze mobiliteit
Duurzame gemeentelijke organisatie		-Het eigen wagenpark of geleased materieel is per 2025 84% zero emissie	-Zakelijk verkeer van de gemeente is per 2030 100% zero emissie -50% energiebesparing openbare verlichting t.o.v. 2013 -Vastgoed in beheer van gemeente heeft in 2030 energielabel A	-Circulaire economie -In 2040 is het eigen vastgoed energieneutraal en in 2050 CO ₂ -neutraal - Gemeentelijke bedrijfsvoering in 2040 CO ₂ -neutraal, indien nog niet bereikt: vanaf 2040 compenseren.